

Od njega se je navzél veselja do književnih starin in do književne zgodovine naše. V *biblijografiji* slovenski je bil Žvab pravi veščák, ki je vestno in z neumornim trudom zbiral gradivo za književno zgodovino in zlasti za biblijografijo slovensko, zasledil mársikatero doslej neznano ali pozabljeno knjigo ter jo opisal v tem ali ónem časopisu. Dasi so bili njegovi dohodki vedno skromni, vendar si je prav od ust pritraval, da si je kupoval stare in redke knjige in si takó nabral jako lepo in bogato knjižnico. V tem oziru si je pridobil za književnost našo stalnih zaslug in tudi spisi njegovi, ki se tičejo te stroke, spadajo med najboljše, kar je spisal Žvab, takó n. pr. v »Ljubljanskem Zvonu« Životopis Ivana Ž. V. Popoviča (1881); »Prilogi k slovenski biblijografiji« (1883); »Redki spisi« (1883); »Sommaripa ali Sommariva« (1883); »Črtica o Primoži Trubarji« (1884); »Droben spisik Trubarjev« (1886); »Knjižne redkosti slovenske« (1886); »Jakob Petelin-Händl-Gallus« (1886); »Slovenski rokopis iz leta 1799« (1886); »Tomanova pesem prijatelju« (1886); »Žbogar Ivan« (1887). Zanimive in v mársikaterem oziru poučne so tudi njegove kritike n. pr. o Generinijevi knjigi »Curiosità Triestine« (1885) in o Venetianerjevi knjigi o tržaških protestantih (1887). — Med spisi, ki jih je priobčil v »Slovanu«, so pač najzanimivejše: »Zgodovinske črtice o ‚Slavjanskemu društvu‘ v Trstu« (1886). — Tudi »Kresu« je bil sotrudnik. Priobčil je v njem razpravo o imeni »Vraz« (1884) in narodno pripovedko »Topolovo rebro« (1882).

Sploh je Žvab v spisih svojih pazil bolj na slovniško pravilnost in stvarno temeljitost, nego na stilistično dovršenost in že tvarina, o kateri je pisal, bila je zvečine taka, da je zanimala le ozek krog veščákov. Ni bilo dano njegovemu peresu, da bi bilo navdušilo bralca. To se je videlo zlasti pri uvodnih člankih, katere je zadnje leto pisal v »Edinost«. Bili so dolgi, učeni, temeljiti, tudi zanimivi, toda ne pisani za véliko maso.

V besedi in pisavi do dobrega véšč štirim jezikom: slovenskemu, nemškemu, srbsko-hrvaškemu in laškemu, vrhu tega neumorno priden in vesten bil je pokojni Žvab jako čišlan učitelj takó v Mahrovem zavodu, kakor tudi pozneje privatni učitelj jezikov v Trstu. Kdor ga je poznal, moral ga je resnično spoštovati zaradi njegovega odločnega, poštenega značaja, zaradi njegovega znanja, zaradi njegove ukaželjnosti in pridnosti. Tržaški Slovenci so izgubili z njim tudi nenadomestnega neomajnega političnega sotrudnika. Mirno počivaj, duša blaga!

Biblijografija slovenska. Pod tem naslovom hočemo odslej naznanjati vse nove knjige slovenske, ki se pošiljajo uredništvu našemu; o važnejših izmed njih bodemo o priliki obširneje poročali:

— Cesar Franc Jožef I. 1848 — 1888. Na spomin štiridesetletnega vladanja Njega Veličanstva sestavil *Ivan Tomšič*, učitelj na c. kr. vladnici v Ljubljani. Z devetimi podobami. Natisnil in založil Karl Rauch na Dunaji. (V. Spenglergasse 6) 1888, 8°, 16 str. Cena je za 10 iztisov 1 gld., za 25 iztisov 2 gld., 100 iztisov 6 gld. — Ta spominska knjižica je pisana popularno in v lepem jeziku, kakor vsi spisi izpod Tomšičevega peresa. V oči nas je zbodla samó napačna trditev, da je cesaričina Štefanija hči belgij-skega kralja Ljudevita II. (namesto Leopolda II.) Isto napako smo zapazili tudi v prvem natisku Bambergove knjižice »Naš cesar«, ki je pa v drugem natisku popravljená. Tomšičevo knjižico lepša 9 podob. V isti zalogi je izšla tudi »Spomenica« s podobama.

Nove muzikalije. I. *Štiri Marijine pesmi*. Za moški in mešani zbor z orgljami čveteroglasno postavil *Ivan Pogačnik*, organist v Vipavi. Op. 2. Cena 40 kr. Založil skladatelj. Tiskarna Blaznikova. Ljubljana 1888. — Te pesmi so namenjene za majnikove slovesnosti, a dadó se dobro uporabljati tudi pri drugih prilikah. Smemo pa te skladbe iskreno priporočati, ker so po tekstu, melodiji in glasbeni fakturi visoke vrednosti in cerkveno-melodičnega duha. Osobito pa sta II. in IV. napev prava bisera. V

16. taktu III. napeva vrnila se je mala pomota, nepripravljen zadržek *h* v tenoru. Ta se po nekoliko popravi s tem, da mu predsledi v 4. udarci prejšnjega takta v tenoru *h* namestu *g*. Pri tej priliki pa opominjamo *gg.* skladatelje važnega kontrapunktičnega pravila, ki slóve: „Die Vorbereitung des Vorhaltes muss wenigstens von eben so langer Dauer sein, als der nachfolgende Vorhalt; sie kann wohl länger, aber nicht kürzer sein.“ Prav naravno je to, da se konsonanca vsaj toliko ali delj časa čuje kakor zadržek, kateri je vselej disonančen.

II. *Missa „Laetentur coeli“*. Pro soprano, alto et basso organo comitante. Composita, et reverendo Domino, Domino Joanni Gnejzda c. r. scholae real. sup. Catechetae et Exhortatori, Praesidi Confrat. jun. opificum et Consil. episc. in spirit. dedicata auctore *Ig. Hladnik*. Op. 9. Pr. part. et 3 voc. 1 fl. Pr. 3 voc. sep. 20 kr. Sumptibus et typis J. Blaznik. Labaci 1887.

Znano nam je, da ima *g.* skladatelj redok glasbeni talent, katerega si je izolikal v orgljarski šoli ljubljanski pod vodstvom slavnoznanega *g. A. Foersterja*; da pa bo kós takó težavni nalogi, kakeršno si je zadal s to mašo, bi ne bili verjeli. Maša ta je zložena večinoma v polifonnem zlogu, ki pa je izpeljan takó srečno in melodijozno, da vse takó gladko in naravno teče, kakor bi bilo namazano. Kdor pozna težave, katere prouzročuje skladatelju mnogokrat kontrapunktični zlog, mora se čuditi, kakó je bilo mogoče vse težave skladatelju takorekoč igraje premagati. Navadno gredó skladatelji v takem zlogu skozi „stru in dru“, kar imenujejo prijetne(?) trdóte; *g. Hladnik* pa gre naravno, in zato se mu je posrečilo, da njegova maša ni toliko težavna, kakor bi bilo soditi na prvi pogled. Omeniti nam je še lepega spremljevanja orgelj, ki postopa dostikrat imitatorično, pa nikjer ne pokriva petja, marveč ga povsod lepó podpira in povzdiguje. *Gg.* slovenski organisti, ki takó radi sezate po inozemskih skladbah, sezite rajši po tej maši; trdimo vam, da ni lahko dobiti z Nemškega takó dobre, lepe in hvaležne maše kakor je *Hladnikova* op. 9. Dobiva se tudi v Kat. Bukvarni v Ljubljani.

III. *Pet Tantum ergo*, pet mašnih in deset Marijinih pesmi, ter „dva kratka in lahka“ Te Deum za mešani ali moški zbor zložil *Ig. Hladnik*. Op. 10. Last. skladateljeva. Tisek Blaznikov. 1888. Strogi cerkveni glasbenik bi morda trdil, da so nekateri napevi, zlasti dve ali tri številke o M. B. preživahni, preposkočni. Ker pa te, kakor vse druge napeve podpira izbrana harmonija in umetna harmonizacija, ne smemo trditi, da so postavljeni v takozvanem, tu pa tam še toliko priljubljenem „Hopsa-Fani“ zlogu. V tej zbirki se posebno odlikujejo *Tantum ergo*. Škoda le, da so se vrinile v št. 5 od 24.—25., in od 25.—26. takta oktavne paralelke med II. tenorom in I. basom. Izmed mašnih pesmij prične št. 5. preveč lajnarsko, a pozneje se to izpremeni. V št. 1. Marijinih pesmij skladatelj v modulaciji omahuje takó, da postane uho proti koncu, kadar zavrne napev zopet v toniko *b* dur skoro iznenadeno, prevarjeno. Basovski skok, kakeršen je v 3. taktu I. št. *Tantum ergo*, pri zadnjem udarci osmink, ni nikoli dober, ker se pregreši zoper pravilo glaseče se: „Aus dem Quartsext-Accorde kann der Bass wohl diatonisch oder chromatisch fortschreiten, nie aber soll er springen.“ Oba Te Deuma bosta dobro došla, ker sta prav lahka in kratka, dasi imata ves tekst.

Rodovitemu skladatelju čestitamo na zbirki op. 10.; svetovati pa mu moramo, da svojih skladeb ne piši prehlavno in naj jih pridno pili, predno jih pošlje v tisek, Zaradi njegovih zmožnostij štejemo mu radi celó malenkosti v greh. Lično avtografvano zbirko, ki se dobiva pri *g.* skladatelji in v Kat. Bukvarni v Ljubljani po nizki ceni, 1 glđ. 20 kr. izvod, z veseljem in živo priporočamo.

IV. *24 fugiranih pred. ali poiger* v vseh tonovih dur in moll-a. Za orglje ali harmonij zložil *Danilo Fajgelj*. op. 29. Izdalo in založilo cec. društvo za goriško nadškofijo. Cena 55 kr. V Kat. Bukvarni. Tisek Blaznikovih naslednikov.

Poročevalcu je dolžnost objaviti, kakó sodijo strokovnjaki o tem delu.

„Cerkv. Glasbenik“ piše: „Imeli smo vže večkrat prijetno priliko, pohvaliti lepe skladbe za orglje, ki jih je F. na svetlo dal; najlepše pa izmed vseh podaja zdaj goriško cec. društvo svojim udom kot letno darilo.“ Znani strokovnjak in skladatelj, g. J. L. pa poroča „Soči“ o teh predigrah tako-le: „Kdor ume skladje glasov, isti ve tudi te F. skladbe vredno ceniti. Že mnogo, mnogo umetnih skladeb nam je vrli glasbenik F. podal, a med vsemi odlikuje se njegov op. 29. S tem delom smemo se ponášati pred vsakim muzikaličnim izobražencem, naj bode Nemeč ali kdor koli. Vse vglasje izvršeno je izgledno na podlagi kontrapunkta in fuge, tako, da bi bil človek preverjen misliti, da je to delo velikana Bacha. Tako daleč še nobeden Slovencev ni prišel v kontrapunktiki in tudi F. bi ne bili toliko zaupali, če bi ne imeli od njega črno na belem dokazov. Dela F. nam Slovencev morajo biti v ponos! Podpirati bi ga morali torej vsi zavedni Slovenci, posebno pa cerkvena predstojništva i. t. d.“

D. Fajgelj.

Družba sv. Mohorja. Letos šteje družba sv. Mohora 41.552 udov, torej 6542 več kakor vlani; novih je pristopilo 9226, starih pa odstopilo ali odmrlo 2695. Posebej jih šteje: Goriška nadškofija 5.647 udov, Krška škofija 3.608, Lavantinska škofija 12.336, Ljubljanska škofija 16.666, Tržaško-Koperska škofija 2.118, Sekovska škofija 243, Soboteljska škofija 141, Zagrebška nadškofija 315, Senjska škofija 111, Poreška škofija 63, Videmska nadškofija 124, Razni kraji s 121 in Amerika 59; vkup 41.552 udov.

Vsled razpisanih družbinih daril došlo je odboru blizu 50 spisov razne vsebine: povestij, životopisov, poučnih in gospodarskih razprav. Obdarovali so se nastopni spisi: 1.) »Žganjar«, povest spisal P. Bohinjec v Ljubljani; 2.) »Gospod Anton«, povest, spisal A. Koder v Inomostu; 3.) »Mrtvo morje«, krajepisen obraz, spisal dr. A. Cigoj v Celovci; 4.) »Gospodarstva najboljši pomočnik«, spisal prof. M. Cilenšek v Ptuj; 5.) »Zbirka domačih zdravil«, spisal Ivan Lampe, lekarnik v Kranji.

V porabo so se prevzeli še ti-le spisi: »Črtice iz dnevnika«, spisal Jan. Bilec, duh. v Ilirskej Bistrici; »Zgodovinske drobtine«, spisal prof. I. Steklasa v Karlovc; »Duhovna železnica in vlak v nebesa«, spisal Tine Brdnik, kapelan v Kranjski Gori; »Narodno blago iz Savinjske doline«, zapisal L. Štorman v Grižah; »Zbirka gospodarskih skušenj«, in nekaj narodnega blaga, zapisal Lipe Vrhovski; »Zbirka zgodovinskih kratkočasnic, smečnic, ugank, nabral A. Benedik.

Drugi spisi so se večinoma, kjer se je zahtevalo, poslali gg. pošiljalcem nazaj.

Zavoljo ogromnega dela pri tiskanji več ko treh milijonov pól, kolikor jih obsežajo vse letošnje knjige in zavoljo ponatisov treh letošnjih družbinih bukev, katerih se je bilo sprva premalo natisnilo, tiskarnica in knjigoveznica ne bodeta mogli pred sredo meseca oktobra svojega dela dovršiti. Okoli srede oktobra se bode razpošiljatev pričela, ki traja celih 8—9 tednov. Naj čč. poverjeniki in udje blage volje potrpijo in nam prizanesejo, ako knjige letos nekoliko pozneje prejmejo.

„Ljubljanski Zvon“

Izhaja po 4 pole obsežen v veliki osmerki po jeden pot na mesec v zvezkih ter stoji vse leto 4 gld. 60 kr., pol leta 2 gld. 30., četrt leta 1 gld. 15 kr.

Za vse neavstrijske dežele po 5 gld. 60 kr. na leto.

Posamezni zvezki se dobivajo po 40 kr.

Lastniki in založniki: **Fr. Levec** i. dr. — Izdajatelj in odgovorni urednik: **Fr. Levec**. Uredništvo in upravništvo v *Ljubljani*, v Medijatovi hiši na Dunajski cesti, 15.

Tiska »Narodna Tiskarna« v Ljubljani.